

**Mihaela Doboș
Mona Coțofan**

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Învăță singur!

Teme de lucru pentru

**EVALUAREA NAȚIONALĂ
2021**

Clasa a VIII-a

Cuvânt-înainte	3
Tema de lucru 1 Jocurile	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	5
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	11
Tema de lucru 2 Familia	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	14
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	20
Tema de lucru 3 Culori și imagini	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	23
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	29
Tema de lucru 4 Omul și depărtările	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	31
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	36
Tema de lucru 5 Profesiile	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	39
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	44
Tema de lucru 6 Sunetul și muzica	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	48
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	54
Tema de lucru 7 Creatorii de artă	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	57
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	62
Tema de lucru 8 Parvenirea	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	64
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	69
Tema de lucru 9 Între oameni	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	72
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	77
Tema de lucru 10 Misterele naturii	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	81
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	86
Tema de lucru 11 Mărturisiri	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	88
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	94
Tema de lucru 12 În jurul vânătorii	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	97
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	102
Tema de lucru 13 Oameni și îngeri	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	105
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	111
Tema de lucru 14 Drumuri și semne	
A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	113
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	118

Tema de lucru 15 Făpturi fabuloase

A. Test de antrenament [Mihaela Doboș].....	121
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	127

Tema de lucru 16 Născociri

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	130
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	135

Tema de lucru 17 Prin lume

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	138
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	144

Tema de lucru 18 Nerăbdarea

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	147
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	153

Tema de lucru 19 Eroii

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	158
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	163

Tema de lucru 20 Corpul omenesc

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	166
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	171

Tema de lucru 21 Eu și marea

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	174
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	180

Tema de lucru 22 Trenuri și destine

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	182
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	188

Tema de lucru 23 Cum să îndrăgim cititul?

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	191
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	196

Tema de lucru 24 Povestea povestitorului

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	199
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	205

Tema de lucru 25 Imagini și sentimente

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	208
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	214

Tema de lucru 26 Cuvintele copilăriei

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	216
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	223

Tema de lucru 27 Imaginea tatălui

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	226
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	231

Tema de lucru 28 Căutări

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	235
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	241

Tema de lucru 29 Teatrul

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	243
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	250

Tema de lucru 30 Demult, în poveste

A. Test de antrenament [Mona Coțofan]	252
B. Test de aprofundare [Mihaela Doboș].....	258

REPERE DE RĂSPUNS	263
-------------------------	-----

A. Test de antrenament

SUBIECTUL I

30 de puncte

Se dă textul:

AVANTAJELE JOCURILOR

Așadar, de ce folosim jocurile? Acestea au multe avantaje pe care le poți folosi pentru a le „vinde” managerilor, participanților și colegilor.

1. Experiență

Sursa învățării este mai mult activitatea practică a participanților decât ceea ce li se spune de către animator. Mai presus de toate, jocurile reprezintă învățarea bazată pe acțiune, cu toate avantajele sale. În special, aceasta poate îmbunătăți memorarea celor învățate.

2. Experimentare

În afara discuțiilor despre diverse moduri de a face lucrurile, jocurile oferă participanților posibilitatea de a practica deprinderi și comportamente într-un mediu relativ sigur. Participanții pot verifica diferite opțiuni așa încât atunci când vor acționa în viața reală, vor dispune de mai multe modele de comportament, la fel cum o simulare oferă pilotului șansa să practice prăbușirea fără a risca viața sau a distruge echipamentul scump.

3. Flexibilitate

Jocurile oferă animatorului oportunitatea de a varia condițiile activității în concordanță cu necesitățile grupului, lucru care poate fi deseori dificil de realizat folosind alte metode. Un joc poate fi continuat mai mult timp decât animatorul a calculat inițial, poate fi întrerupt sau variat într-un anumit mod. Un animator bun va fi capabil și dornic să adapteze aceste aspecte. De asemenea, jocul oferă animatorului posibilitatea de a fi flexibil în atingerea obiectivelor educaționale.

4. Participare deplină

Implicarea tuturor membrilor grupului în jocuri devine o normă. Jocurile stabilesc o cerință pentru participarea deplină și egală a fiecărui membru. Animatorul va urmări ca fiecare persoană să facă ceva, iar membrii cu cele mai puține abilități de comunicare sau relaționare vor fi încurajați în mod special să se implice atât în toate etapele jocului, cât și în discuțiile finale sau alte activități de pe durata acestuia.

5. Responsabilitate de grup

Un joc acordă grupului oportunitatea de a lua decizii proprii și reduce dependența față de animator ca sursă de responsabilitate. Rolul facilitator al animatorului rămâne vital, dar grupul va trebui să stabilească propriile principii și moduri de conlucrare. În unele cazuri (constituirea unei echipe), acesta poate fi obiectivul major al cursului. În alte cazuri, oportunitatea dată distruge percepția că animatorul este singurul responsabil pentru realizarea obiectivelor de învățare.

(Text preluat din *855 de Jocuri și Activități. Ghidul animatorului*, lucrare publicată în cadrul European Youth Exchange Moldova, cu sprijinul UNICEF)

Scrie răspunsul pentru cerințele de mai jos cu privire la textul dat.

- 1 Transcrie, din următorul articol de dicționar, sensurile din text ale cuvântului „joc”.

2 puncte

JOC, *jocuri*, s. n. 1) Activitate fizică sau mentală desfășurată din plăcere. ◇ ~ **de societate** distracție la care participă un grup de persoane lansate în dezlegarea unor probleme amuzante. ~ **de cuvinte** efect verbal, cu caracter de glumă, obținut prin îmbinarea unor cuvinte asemănătoare ca formă, dar deosebite ca sens. **A-și bate ~ de cineva** a lua în răs pe cineva. 2) Distracție (a copiilor) lipsită de griji; joacă. 3) Competiție sportivă (de fotbal, de baschet etc.). * ~**uri olimpice** competiții sportive, sub formă de manifestări internaționale de mare amploare, care au loc o dată la patru ani. 4) Dans popular. **A lua la ~**. 5) Petrecere cu dansuri la țară; horă. ◇ **A intra în ~** a lua parte la ceva; a participa. 6) Mișcare repede și neregulată a ceva. ◇ ~**ul valorilor**. 7) *tehn.* Posibilitate (limitată) de deplasare independentă a pieselor dintr-un ansamblu. /<lat. *jocus*

(<https://dexonline.ro/Sursa: NODEX 2002>)

- 2 Textul citat se adresează

- a. copiilor. c. managerilor.
b. animatorilor. d. piloților.

2 puncte

Litera corespunzătoare răspunsului corect este .

- 3 Principala sursă a învățării este reprezentată de

- a. discuțiile în grup. c. activitățile practice.
b. schemele teoretice. d. memorarea ideilor.

2 puncte

Litera corespunzătoare răspunsului corect este .

4 Menționează, într-un enunț, o temă a textului, justificându-ți opțiunea cu două informații din text. 4 puncte

5 Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, bazându-te pe informațiile din text. 6 puncte

Enunț	Corect	Incorect
a. Jucându-se, participanții au posibilitatea de a practica deprinderi și comportamente într-un mediu relativ sigur.		
b. Jocurile nu îi ajută pe participanți să se descurce în viața reală.		
c. Animatorul nu trebuie să țină seama de necesitățile grupului.		
d. Animatorul trebuie să se asigure că toți membrii grupului sunt implicați în joc.		
e. Într-un joc, grupul nu are oportunitatea de a lua decizii proprii.		
f. Animatorul trebuie să fie flexibil în atingerea obiectivelor educaționale.		

6 Explică, în 50-80 de cuvinte, relația dintre cele două ilustrații și textul dat. 6 puncte

7 Elena și George discută despre următoarea afirmație a scriitorului Ștefan Aug. Doinaș: „A intra într-un joc înseamnă a ieși din viață, a accepta o ordine prestabilită în care nu mai există accidentalul.” (*Despre joc și jucării*)

Elena:

Jocul propune o imitație a vieții reale.

George:

Jocul nu are nicio legătură cu viața reală.

Redactează un text de 60-100 de cuvinte, care să susțină unul dintre punctele de vedere de mai sus, valorificând textul citat și imaginile asociate acestuia. 8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

30 de puncte

Se dă textul:

JOCUL DE-A LEAPȘA

Acest joc de copii se urmează în chipul următor:

Unul din toți copiii este „leapșa”. Ea stă în mijloc și ceilalți copii prin preajmă o hărțuiesc cu vorba, cu semne și cu sărituri, dându-i a înțelege neputința de a scăpa de ponoșul ce poartă. Leapșa se răpede la câte unul și, dacă-l poate atinge cu mâna, cel atins se face el leapșa. Băieții, când văd că se răpede leapșa la dâșii, se înconvoaie, se strecoară, cotesc în dreapta ori în stânga, ca să nu poată fi atinși.

Dacă se întâmplă ca leapșa să se ieie după vreunul din copii și acesta se vede încolțit, atunci se pune pe vine și zice că este cu ouăle în poală. Leapșa îi dă răgaz să se odihnească și ori îl așteaptă până se ridică, ori se ia după alt copil. Cel cu ouăle în poală pândește până vede pe leapșa că se uită în altă parte sau că pândește și ia pe vreunul din copii, cari tot sar prin preajma ei și o tot supără, și atunci se scoală răpede și fuge. Numai când izbutește să atingă cu mâna pe vreunul din copii, scapă de ponosul de leapșa.

Acest joc este de băieți și de fete, singuri sau amestecați.

(Petre Ispirescu, *Jucării și jocuri de copii*)

Scrie răspunsul pentru cerințele de mai jos cu privire la textul dat.

1 Numărul de litere este egal cu numărul de sunete în toate cuvintele din seria

- a. chipul, copiii.
b. stânga, el.

- c. acest, cel.
d. atunci, este.

2 puncte

Litera corespunzătoare răspunsului corect este .

2 Cuvântul subliniat în secvența „Ea stă în mijloc și ceilalți copii prin preajmă o hărțuiesc cu vorba” este

- a. adjectiv pronominal demonstrativ.
b. pronume demonstrativ.

- c. adjectiv pronominal nehotărât.
d. pronume nehotărât.

2 puncte

Litera corespunzătoare răspunsului corect este .

3 Modul verbului subliniat în enunțul „Numai când izbutește să atingă cu mâna pe vreunul din copii, scapă de ponosul de leapșa” indică o acțiune

- a. posibilă.
b. dorită.

- c. reală.
d. ipotetică.

2 puncte

Litera corespunzătoare răspunsului corect este .

4 Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze. 4 puncte

Le-am spus _____ (*ceilalți*, caz dativ) copii care se jucau în parc că oamenii _____ (*a agreea*, indicativ, prezent, forma negativă) gălăgia prea mare, așadar ei _____ (*însuși*) ar trebui să facă _____ (*puțin*, superlativ absolut de superioritate) zgomot.

5 Rescrie propoziția următoare, astfel încât atributul substantival prepozițional să devină atribut substantival genitival: „Acest joc de copii se urmează în chipul următor.”

4 puncte

6. Exprimă-ți dorința de a participa la un joc de echipă formulând o frază alcătuită dintr-o propoziție principală și o propoziție subordonată introdusă printr-o conjuncție.

4 puncte

7. Subliniază forma corectă din următoarele enunțuri:

- * *Nu te mai caut, devreme/de vreme ce ai plecat fără să-mi spui.*
- * *Jocul de echipă bine înțeles/bineînțeles de participanți se desfășoară ușor.*
- * *Vorbește întruna/într-una despre vacanță, așa că mă plictisește.*
- * *Nu știi nici cum/nicicum arată!*

4 puncte

8. Imaginează-ți că ai participat la „Jocul de-a leapșa” prezentat mai sus! Redactează, în 40-70 de cuvinte, jurnalul acestei activități, utilizând minimum două substantive care denumesc sentimente.

8 puncte

SUBIECTUL AL III-LEA

30 de puncte

Se dă textul:

Stam sara la fereastră,
Iar stelele prin ceață
Cu tainică dulceață
Pe ceruri izvorea.

O stea din cer albastru
Trecu a ei icoană
Din fața apei plană
În fundul diafan...

Citeam pe-o carte veche,
Cu mii de negre gânduri
Și literile-n rânduri
Prinsese a juca.

Și cred pe înțeleptul
Ce-l văd că-n carte zice
Că-n lume nu-i ferice*,
Că toate-s năluciri...

Jos lacul se-ncrețișe
Sub purpură târzie
Și valuri verzi de grâie
Se legăna pe lan.

Deodată la ureche-mi
Aud șoptind copila...
Iar vântu-ntoarce fila
Cu negrele gândiri.

(Mihai Eminescu, *Lectură*)

*ferice – fericire

Încercând să te documentezi, la bibliotecă, despre opera poetică a lui Mihai Eminescu, în vederea realizării unui proiect de echipă pornind de la textul liric dat, ți-ai notat câteva observații pe care le-ai prezentat colegilor:

- * în poezia lui Mihai Eminescu, realitatea și visul coexistă;
- * poetul „vede” lucruri inaccesibile celorlalți oameni;
- * lectura unei poezii este unică, proprie fiecărui cititor.

Colegul tău de bancă a propus o listă de întrebări care să vă ajute în structurarea ideilor:

- Cum se exprimă subiectivitatea în textul *Lectură*?
- Asupra căror aspecte (din realitate/din imaginație) se oprește poetul?
- Poate fi considerată „cartea veche” o fereastră a visului?
- Ce rol are limbajul în exprimarea ideilor și a emoțiilor autorului?

Scrie o compunere, de minimum 150 de cuvinte, despre *legătura dintre lectură și imaginație*, valorificând atât textul lui Mihai Eminescu, cât și cunoștințele și experiențele tale.

În redactarea compunerii:

- vei prezenta lumea conturată în text; 4 puncte
- vei selecta două secvențe din poezie care exprimă legătura dintre lectură și imaginație, explicând semnificațiile acestora; 6 puncte
- vei interpreta o figură de stil pe care o consideri sugestivă pentru legătura dintre lectură și imaginație; 6 puncte
- vei corela o idee din textul dat cu o experiență din viața ta sau cu o idee dintr-o altă operă artistică. 4 puncte

Notă! Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii** – 20 de puncte;
- **organizarea și claritatea exprimării ideilor** – 4 puncte (organizarea ideilor – 2 puncte; claritatea exprimării ideilor – 2 puncte);
- **redactarea compunerii** – 6 puncte (respectarea normelor de ortografie – 3 puncte; respectarea normelor de punctuație – 2 puncte; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

B. Test de aprofundare

Citește următorul text:

Lui Marin Sorescu

Dar este câte un timp
când nu mă pot înțelege
cu oamenii mari.
Atunci
în copil mă preschimb.
Jucându-mă,
mă ascund
după o rază de soare,
după genele mele,
lăsate peste doi sâmburi
umezi-amari,
după un spic, după o fragă,
după un iepure ce aleargă,
în ochii ariciului,
în felinarul licuriciului,
în umbra vreunei albine...
Cu vietățile astea
mă înțeleg uneori mai bine.

E tare fericit
cine mai are pe-aproape
și-un munte,
după el
te poți mai lesne ascunde:
te pitești după un sloi de aur,
după un brad, după un taur,
după un cântec străvechi de voinici.
Și strigi mereu:
„aici-aici!”
Și tot așa,
mutându-te prin toate
cotloanele muntelui,
până ajungi sus
pe crestele sale,
unde te-a și găsit
un răsărit
ori un asfințit de soare.

(Grigore Vieru, *Unde fugim de-acasă!*)

A Descoperă textul literar!

Răspunde în enunțuri la următoarele întrebări legate de textul citat:

- Când simte poetul dorința de a se preschimba în copil?
- Unde se desfășoară jocul imaginat de autor?
- Monologul din textul dat începe cu persoana I și se termină cu persoana a II-a. Oferă o posibilă explicație pentru această schimbare.
- În ce ipostaze se proiectează vocea lirică în textul dat?
- Ce figură de stil apare cel mai frecvent în textul dat?

B Valorifică textul literar!

- Indică două modalități de exprimare a subiectivității în textul dat.
- Transcrie, din a doua coloană, două versuri care sugerează ciclul unei zile.
- Comentează, în 30-50 de cuvinte, versurile:

*Cu vietățile astea
mă înțeleg uneori mai bine.*

- d. Transcrie două metafore din secvența:

*Jucându-mă,
mă ascund [...]
în ochii ariciului,
în felinarul licuriciului,
în umbra vreunei albine...*

- e. Ilustrează, pe baza poeziei date, două trăsături ale *textului liric*.

C **Vocabular, variație stilistică, forme corecte**

- Scrie două enunțuri prin care să demonstrezi caracterul polisemantic al substantivului *rază* (*mă ascund/ după o rază de soare*).
- Explică modul de formare a cuvintelor subliniate în versul: *după un cântec străvechi de voinici*.
- Exemplifică două locuțiuni/expresii care să conțină numeralul cardinal *doi*.
- Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *mari, mă preschimb, vietățile, lesne*.
- Transcrie patru termeni din câmpul lexical al *necuvântătoarelor*.

D **Ortografie, ortoepie, punctuație**

- a. Explică rolul punctelor de suspensie de la finalul secvenței:

*în ochii ariciului,
în felinarul licuriciului,
în umbra vreunei albine...*

- Transcrie grupurile de sunete din versul: *Cu vietățile astea*.
- Menționează rolul cratimei în structura *umezi-amari*.

E **Gramatică**

- Menționează gradul de comparație al adverbului din următorul vers și alcătuieste enunțuri în care să apară la alte două grade de comparație: *te poți mai lesne ascunde*.
- Precizează valoarea verbului *a fi*, respectiv a verbului *a avea* din secvența:

*E tare fericit
cine mai are pe-aproape
și-un munte.*

- c. Notează cazul cuvintelor subliniate în secvența:

*Jucându-mă,
mă ascund
după un iepure ce aleargă,
în ochii ariciului,
în felinarul licuriciului.*

- d. Precizează funcția sintactică și valoarea morfologică pentru cuvintele subliniate în versurile:

*Cu vietățile astea
mă înțeleg uneori mai bine.*

e. Desparte în propoziții următoarea frază, precizând felul subordonatei:

*Dar este câte un timp
când nu mă pot înțelege
cu oamenii mari.*

f. Construiește o frază alcătuită din trei propoziții, care să conțină două propoziții subordonate circumstanțiale de timp antepuse regentei.

D Compară textele!

Citește cu atenție următorul fragment, compară-l cu textul dat mai sus și răspunde sarcinilor de lucru formulate.

Lumea format mic

Dă-ne, soare, zilnic papucul tău cald să putem ieși pe asfalt. Că atunci când nu trec mașini noi desenăm pe el găini. Găini măiestre, ale căror ouă nu se șterg când plouă. Ba, din contră, din ele, clocite bine, ies copaci, veverițe și albine în fiecare zi, pe un kilometru de trotuar stricăm un kilogram de var. Începem cu portrete de mâțe și alte animale până ajungem la triunghiuri și linii goale. Facem fel de fel de cercuri și pătrățele și nu mai lăsăm nicio figură să intre în ele. Le păzim o zi-ntreagă ca nimeni să nu le-nțealegă. În noi în fiecare sforăie netrezit un pictor foarte mare. Unul, nedescoperit până acum niciodată, ca o ciupercă nerăsărită și nemâncată. Și de-aia toată ziua, în genunchi, pe asfalt, lucrăm, pentru că vrem să-l lansăm.

Dar de-o fi pictor sau ba, noi om desena și așa. Chiar dacă ursul nostru n-are decât o labă, se vede că e un urs de treabă. Deși suntem copii, operele noastre sunt pline de economii. Iată, pentru atâția oameni desenați aici cu creta, vede același ochi de soare, care face naveta. Azi la mine, mâine la tine. Astăzi se uită cu el iepurele care mustăcește fericit și dă din urechi, mâine aceste frunze de stejar, perechi.

Noi ne căsnim numai ca totul să fie frumos, pe sus și pe jos. Dacă zboară pe cer doi porumbei și-un cocor, punem mâna pe umbra lor. Așa îi avem mereu lângă noi, cocorul și porumbeii amândoi. Apoi, din când în când, mai luăm animale, păsări, și din gând.

(Marin Sorescu, *Unde fugim de-acasă?*)

1. Compară titlurile celor două texte. Ce observi?
2. Care dintre cele două texte citate crezi că a fost scris primul? Justifică răspunsul.
3. Precizează o temă comună celor două texte date.
4. Explică, în 40-50 de cuvinte, rolul dedicației de la începutul primului text dat: *Lui Marin Sorescu*.
5. Menționează jocul de copii sugerat în fiecare dintre cele două texte.
6. Comentează, în 50-60 de cuvinte, următoarea secvență: *Dacă zboară pe cer doi porumbei și-un cocor, punem mâna pe umbra lor. Așa îi avem mereu lângă noi, cocorul și porumbeii amândoi. Apoi, din când în când, mai luăm animale, păsări, și din gând.*
7. Imaginează-ți că ești și tu poet! Cui i-ai dedica una dintre creațiile tale?

A. Test de antrenament

SUBIECTUL I

30 de puncte

Se dă textul:

Deși a cunoscut, de-a lungul timpului, numeroase definiții, familia a reprezentat dintotdeauna unitatea grupală fundamentală a societății, o adevărată „instituție universală” care a oglindit, în devenirea ei, toate transformările umanității, dovedind o mare putere de adaptare la schimbările de tot felul.

Se consideră că originea cuvântului *familie* se află în latinescul *famulus* (care însemna „servitor”), desemnând inițial „ansamblul sclavilor și al servitorilor ce trăiau sub același acoperiș” (*Dicționar etimologic al limbii latine*), iar mai apoi casa în întregime: părinți,

copii, servitori. Prin extensie de sens, familia a ajuns să includă rudele pe linie paternă (*agnati*) și pe linie maternă (*cognati*), unitatea acesteia fiind asigurată atât de relațiile naturale (de sânge), cât și de cele sociale.

Fiecare societate a avut și are un anumit sistem familial, constituit după câteva criterii de bază (*vezi lista de mai sus*) și permanentizat prin aportul membrilor ei. Acesta poate fi analizat din mai multe perspective – biologică, psihologică, sociologică, juridică, pedagogică, economică, afectivă, culturală etc. –, devenind obiectul de studiu pentru numeroase discipline.

„Familia e o frânghie ale cărei noduri nu se desfac niciodată.”

(Proverb spaniol)

Pentru copil, familia reprezintă mediul social primar, natural și firesc în care se formează, temelia devenirii sale umane. Indiferent de tipul ei (*nucleară* sau *simplă* – formată din părinți și din copiii lor necăsătoriți, care trăiesc și se gospodăresc împreună; *extinsă* sau *lărgită* – cuprinde, pe lângă nucleul familial, și alte rude sau generații; *monoparentală* – include copilul/copiii și doar unul dintre părinți), familia îi asigură copilului un cerc de influențe și determinări, bazat pe echilibrul dinamic dintre universul ei interior, spiritual (valori, cunoștințe, credințe, principii, norme, atitudini, aspirații etc.) și lumea în care trăiește (mediul social-economic, școala, siguranța publică, transportul, comportamentul semenilor etc.).

Criterii de constituire a sistemelor familiale

1. modalitatea acceptată social prin care două sau mai multe persoane se pot constitui ca familie
2. gradul de cuprindere a grupului familial
3. forma de transmitere a moștenirii
4. modul de exercitare a autorității în familie

Niccolò Livaditti, *Familia vornicului Vasile Alecsandri*, sec. XIX